

Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП

- јуни 2022 г. -

Анкетата за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП¹ за периодот 2022 – 2024 година, спроведена во јуни², покажува нагорна ревизија на очекувањата за просечната стапка на инфлација и мала надолна ревизија во однос на очекуваниот раст на БДП. Економските аналитичари и во оваа анкета ги поврзуваат ваквите очекувања пред сè со ефектите од воениот конфликт во Украина, но и со постепеноста стабилизирање на состојбата предизвикана од пандемијата на ковид-19, како во земјата, така и во странство, при што нагласуваат дека сè уште постои висока неизвесност околу текот на идните случувања.

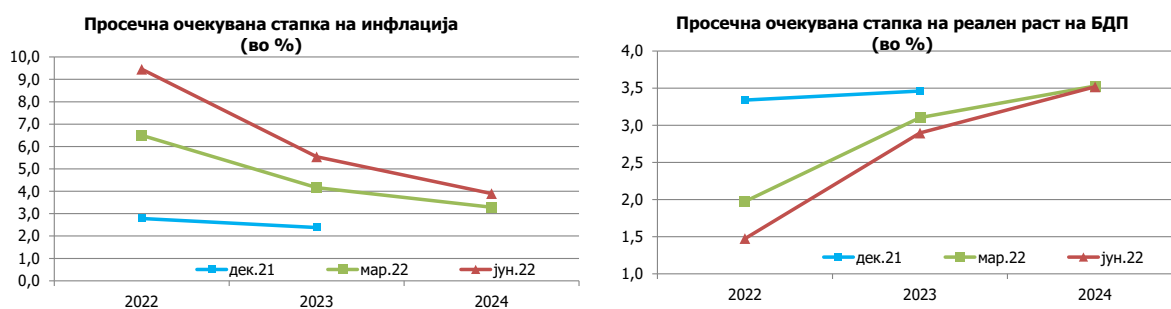
Во однос на **инфлацијата**, очекувањата за 2022 година упатуваат на просечна стапка од 9,5% и се повисоки во однос на претходната анкета (6,5%). Поумерена нагорна ревизија се забележува и кај очекувањата за 2023 и 2024 година, така што испитаниците очекуваат дека стапката на инфлација ќе изнесува 5,5% во 2023 година (4,2% во претходната анкета), односно 3,9% во 2024 година (3,3% во претходната анкета). Слично како и во претходната анкета, овие очекувања во голема мера се одраз на тековните случувања на пазарите на примарните производи, односно повисоките цени на увезените добра, како што се цените на храната и енергијата, проблемите во синџирите на снабдување, преносните ефекти од веќе започнатите трендови на раст на инфлацијата, како и неизвесноста околу разрешувањето на воениот конфликт меѓу Русија и Украина и поставените санкции. Испитаниците исто така сметаат дека претходно преземените фискални и монетарни мерки за справување со пандемијата на ковид-19, како и трошењето на заштедите би можеле да доведат до евентуални дополнителни инфлациски притисоци. И натаму испитаниците во најголем дел сметаат дека ваквите движења кај инфлацијата се претежно на страната на понудата и се со привремен карактер, а за разлика од претходната анкета, дел од испитаниците очекуваат дека тие би имале одреден ефект и во наредната година, со постепено стабилизирање во 2024 година.

Во поглед на **економската активност**, очекувањата на испитаниците во оваа анкета упатуваат на малку понизок раст во 2022 година, којшто би изнесувал 1,5% (2,0% во претходната анкета), а малку понизок раст од 2,9% (3,1% во претходната анкета) се очекува и во 2023 година. За 2024 година, испитаниците и во оваа анкета очекуваат раст од 3,5%. Слично како и во претходната анкета, испитаниците ги поврзуваат ваквите очекувања за растот пред сè со новонастанатата состојба поради воениот конфликт во Украина и преземените санкции, што доведе до натамошен раст на веќе високите цени на енергијата и храната на светските берзи и до воздржаност на економските субјекти, како и до зголемени проблеми во синџирите на снабдување. Исто

¹ Во 2017 година, Народната банка на Република Северна Македонија направи промена во анкетното истражување „Анкета за инфлациските очекувања“, коешто е преименувано во „Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП“, чијашто нова структура го следи кварталниот прашалник за професионални прогнозери (Quarterly Survey of Professional Forecasters, https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/survey_of_professional_forecasters/html/index.en.html), што го спроведува Европската централна банка (ЕЦБ), а воедно ја промени и структурата на примерокот, којшто сега е составен само од економски експерти.

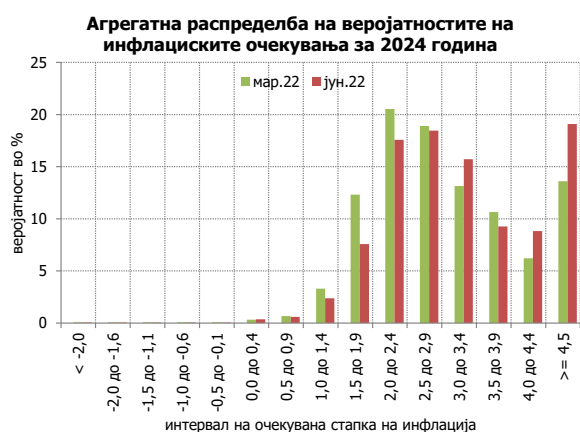
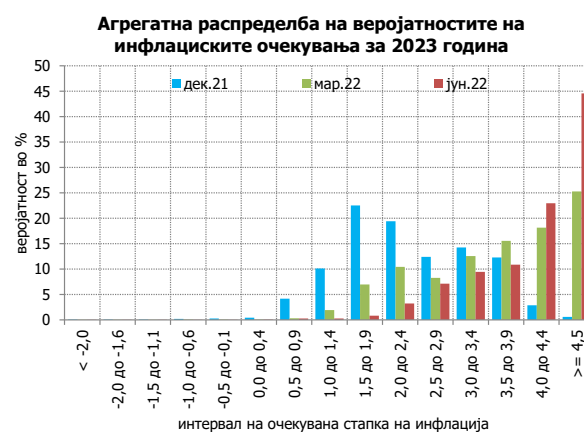
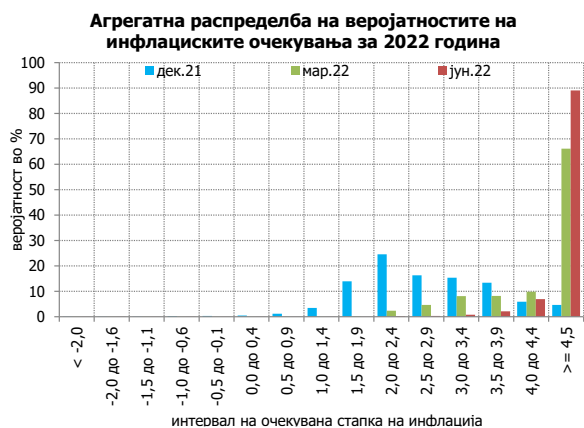
² Анкетата се спроведуваше во периодот од 13 до 20 јуни 2022 година.

така, испитаниците и натаму ја наведуваат неизвесноста околу идните случувања со пандемијата како фактор што би можел негативно да се одрази на економскиот раст во следниот период. Високите цени, намалената домашна и странска побарувачка, воздржаноста на домашните и странските инвеститори, како и намалените капитални инвестиции, според дел од анкетираниите економски аналитичари би можеле да предизвикаат забавување на економската активност и зголемување на невработеноста. Покрај тоа, аналитичарите и натаму посочуваат на неизвесноста од домашниот политички амбиент, како и на можноста за натамошна блокада на започнувањето на преговорите со ЕУ. Од друга страна, испитаниците сметаат дека укинувањето на рестриктивните мерки кај поголем дел од земјите коишто беа поставени за справување со ковид-19, евентуалното започнување на преговорите за интеграција во ЕУ, враќањето на оптимизмот кај субјектите во економијата (кај потрошувачите и инвеститорите) и зголеменото остварување на капиталните проекти, како и остварувањето на плановите за заздравување и за забрзан економски раст, би можеле да имаат позитивно влијание врз растот и да придонесат за побрзо посткризно закрепнување на економијата, на среден рок.

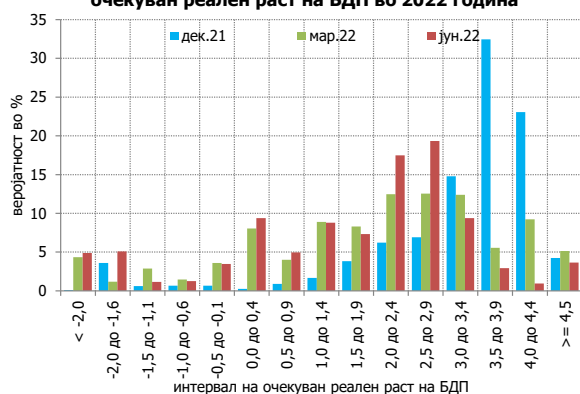
Во рамките на Анкетата, испитаниците даваат и свој поглед за **распределбата на веројатноста за остварување определени стапки во зададен интервал**. Овие оценки се користат за создавање на агрегатната распределба на веројатностите³. Агрегатната распределба на веројатностите за остварување на дадените стапки на инфлација и БДП во петнаесет интервали е прикажана на следниве графикони, а резултатите главно се совпаѓаат со стапките коишто ги очекуваат испитаниците.

³ Агрегатната распределба на веројатностите претставува просек од оценетите веројатности од испитаниците за секој интервал на очекувана стапка на инфлација и стапка на раст на БДП.

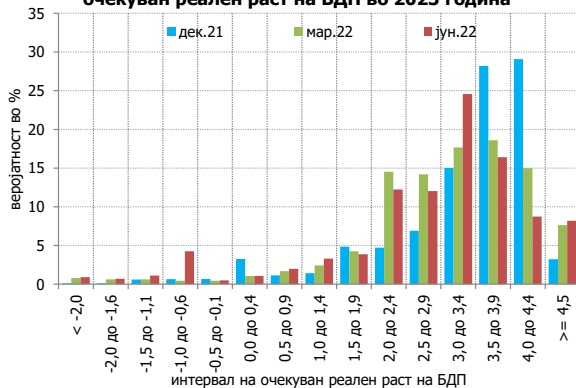

Во согласност со повисоките очекувања за **стапките на инфлација**, во однос на претходната анкета, распределбата на веројатностите за оваа и за следните две години упатува на поместувања кон интервалите со повисоки вредности.

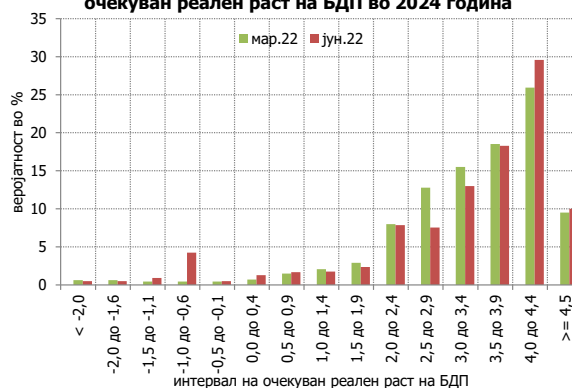
Агрегатна распределба на веројатностите на очекуван реален раст на БДП во 2022 година

Агрегатна распределба на веројатностите на очекуван реален раст на БДП во 2023 година

Агрегатна распределба на веројатностите на очекуван реален раст на БДП во 2024 година

Во однос на очекуваната **стапка на раст на БДП**, кај распределбата на веројатностите се забележуваат поместувања главно во надолна насока, при поголема концентрација во интервалот од 2,5% до 2,9% за 2022 година и од 3,0% до 3,4% за 2023 година.